

ZIPERNOVSZKY HANNA

Felesleges időtöltés?

Néhány pedagógiai következtetés a svéd fiatalok internet használata kapcsán

A legújabb felmérések és kutatások igazolják, amit eddig is sejtettünk, hogy a legfejlettebb európai országokban, így például Svédországban (ahol e cikk szerzője több mint egy évtizede tanít), a diákok internetes kultúrája minőségileg olyan szintet ért el, ami pedagógiai módszereink újragondolására kell késztesen bennünket.

Tanárként konstruktívnak látom a fiatalok tanulási szokásait az internettel töltött szabadidő szemszögéből nézve is: ha a diákok megfelelő feladatot kapnak, és kedvező a tágabb és a szűkebb környezet, létrejön a tanulási folyamat. Lehetetlen nem észrevenni, hogy az oktatási rendszerünk nem a digitális világ gyermekeinek készült, pedig a tanulóink azok. Magyarország megállíthatatlanul azon a pályán mozog, – a svéd internet penetrációra vonatkozó adatokra még sort kerítek – ahol ezek az iskolai és felsőoktatási környezetben előforduló kérdések előbb-utóbb felvetődnek.

A civilizáció fejlődését az elektronikus társadalomig végigvezető svéd szerzőpáros, Bard és Söderqvist az információs technológia világát, mint a negyedik információs forradalmat említi a beszélt nyelv, az írott nyelv, és a könyvnyomtatás elterjedését követően (Bard & Söderqvist, 2001). A 13 éves svéd tanuló, Viktor példája a mindennapokban mutatja meg, hogy igazuk lehet. Viktor három hetes távollét után hazaérkezik. Talán felhívja a barátait? Dehogyan. Leül az (online) számítógép elé és bejelentkezik az MSN rendszerbe, valami ilyenféle szöveggel: Sziasztok, megjöttem Dél-Svédországból. Pár perc múlva többen is felhívják, hogy mikor tudnak találkozni, mert olvasták „a Hírt”.

Az internet térnyerése

Még gyermekcipőben járnak a kutatások Svédországban az interaktív információs technológia hatásairól. Annyi biztos, hogy a kutatási jelentések egy része az új technológia sok hátrányára összpontosít. Másik része semleges eszköznek tekinti, és a felhasználók kezébe teszi a felelősséget, hogy azt hozzanak ki belőle, amit akarnak. Pedagógusként ebből indulok ki.

A felnőtt generáció számára nem idegen a virtuális kapcsolattartás az internet segítségével. A teenager korosztály viszont a virtuális levelezés mellett az internetet szórakozásra és tanulásra is használja. Míg a dolgozó generáció egy számítógép képernyőjét látja íróasztalán a szobájába lépve, aminek működési mechanizmusa ismeretlen előtte, addig a felnövekvő generáció átnéz a gépen, már nem a gépet látja az asztalán, csak barátai üzeneteit vagy a lehetőséget, hogy kedvence rajongói klubjába belépjen. A fiatalok interakciója tehát *nem* a gép és az egyén között, hanem az egyén és a világháló kö-

zött játszódik le. (Tapscott, 1997). A tanuló korosztály érdeklődésének megfelelő csoportot is választ magának a világhálón. Az érdeklődés alapján kialakuló virtuális közösségekre az a jellemző, hogy a felhasználói ismeretek és készségek elsajátítása által a csoportba érkezett új jövevények a csoport mindennapi szocio-kulturális szokásaiban is maradéktalanul részt vesznek (Lave 1991, p29).

A fiatalok természetes tartózkodási helye az otthon és az iskola. Az internet biztosítja a harmadik közeget, ahol a fiatalok nem a családtagjaikkal és nem az osztálytársaikkal találkoznak, hanem érdeklődésük alapján „társalognak”. A virtuális közösség lényege, hogy átléphetővé teszi a határokat, pl. a szervezeti, a földrajzi, az időbeli és esetenként a nyelvi határokat is. A fiatalokért felelős generáció szempontjából fontos ismerve a virtuális csoportosulásnak, hogy nyilvános közeg, amelyik megköveteli a belépők azonosíthatóságát és a megjelenített tartalom ellenőrizhetőségét.

Ahogy az internetes felhasználói csoportok, közösségi színterek, mint például az MSN, úgy az internetes tanulási formák is új kommunikációs lehetőséget kínálnak a közös tanuláshoz, a közös tapasztalathoz, a közösségi munka végzéséhez.

Nem szabad elfelejtenünk arról a tényről, hogy az internet a tizenévesek megváltozott írás-olvasási kultúrájában is hatalmas tért foglal el. A svéd fiatalok olvasástudására az internet nem volt káros hatással az elmúlt hat évben. Az OECD országok közös tudásszint vizsgálata, a 2006. évi PISA (Programme for International Student Assessment) felmérése szerint a svéd tizenöt évesek szövegértése az átlagosnál jóval magasabb szintet mutat, amibe az olvasott szöveg feldolgozása és magyarázata is beletartozik. Az előző, 2000-ben végzett felméréshez képest változatlanul a hatodik helyen állnak a svéd tanulók az OECD országok között (<http://www.pisa.oecd.org>, 2007-12-04).

(Lábjegyzet: Az ötvenhét országot magában foglaló 2006-os felmérésben 200 magyar iskola 15 éves diákja is részt vett. A szövegértésben az értékelhető eredményt produkáló 29 ország közül 17-22. helyet érték el a magyar fiatalok. Náluk sem tapasztalható jelentős eltérés az eredményekben a szövegértés területén, a 2000. és 2003 évi vizsgálatokat összevetve. <http://www.okm.gov.hu> 2007-12-04)

Ezúttal csak a fiatalok élettempójának megfelelő, „gyorsan fogyasztható” irodalmi műfajt, a költészetet hozom példának a megváltozott olvasási kultúra kapcsán. A költészet is új utakon jár a digitális közegben. A digitálisan megjelenő szöveg ártéltelmezhető és átalakítható, az olvasás térben és időben eseményé fejlődhet, a digitális vers feltételezi az interaktív olvasót. A digitálisan közreadott irodalmat elsősorban a nyelvi kihívások hozzák felszínre. A szerzők gyakran kísérleteznek, hogy lássák, mi történik a nyelvvel, ha különböző gépesített műveletnek vetjük alá. A digitálisan megjelenő vers egyrészt újszerű tipográfiával hat, – például mozgó szöveggel operál, pulzálással emel ki szavakat vagy háttérrel teremt a mondandó kiemelésére – másrészt az olvasót a mű aktív részesévé, tényleges felhasználóvá teszi. A képernyő előtt a vers is alkalmazkodik a megnövekedett lehetőségekhez, egy internetről letöltött költemény beléptethető a fizikai térbe, pl. kivetítő segítségével, de lehet csak hallható vagy csak olvasható is, vannak animációs és videós költemények is. Friss kutatási eredmények (Engberg, 2007) világítanak rá a digitális költészet esztétikai jelentőségére és csekély kihasználtságára az oktatás területén. A digitálisan alkotott költemény már létrejöttének pillanatában az új médiatechnológiára épül egy adott társadalmi közegben, amelynek írója feltételezi az

aktív olvasót, és aktív olvasóként gyakran a fiatalokat célozza meg. A digitális vers teret enged az egyéni értelmezésnek, megengedett a vershez ritmust doboltatni a géppel vagy diagramokban ábrázolva új olvasatot adni a versnek. Mindenki megtalálhatja benne az egyéniségének, érdeklődésének legmegfelelőbb művészeti kifejezési formát.

Internet és tanulás

Az internetes tanulási folyamatokat háromféle modell segítségével lehet leírni (Dunkels, 2007):

1. természetes tanulás
2. informális tanulás
3. kollektív tanulás.

1. Természetes tanulás

Az internet „hyper”szöveghalmaza serkenti a természetes tanulást, a szakember irányítása nélkül végbemenő, az ösztönös kíváncsiságból kiinduló ismeretszerzési folyamatot. A természetes tanulási folyamat logikai alapon működik. Ha felütünk egy kisenciklopédiát, hogy egy természettudományos fogalom pontos meghatározására rátaláljunk, például a csimpánz szóra, akkor az írásbeliség jellemzőjeként abc-rendben, a hozzá betűrend szerint legközelebb álló címszó után bukkanunk rá, ebben az esetben például a csimbók és a csimborasszó után. Ezzel szemben az internetes enciklopédiákban történő keresés logikai megközelítésen alapul, és a keresett fogalom nagy valószínűséggel a hozzá tartalmi kapcsolatban álló referenciákkal együtt jelenik meg, például tartalmazni fogja a csimpánzhoz legközelebb álló nemek fogalmát. Ezt a természetes tanulási folyamatot lehet figyelemmel kísérni az internettel ismerkedő legfiatalabb korosztálynál.

2. Informális tanulás

A svéd közoktatási rendszerben az oktató-nevelő folyamat zömét a számítógép és az internet használata nélkül tervezik meg, így az iskolán belüli és kívüli tanulási folyamat között éles a különbség. Választóvonal húzódik a formális és az informális tanulás között. Az informális tanulás az intézményes kereten kívül zajló ismeretszerzés és készségfejlesztés. A klaviatúra használata, idegen nyelvi, általában angol nyelvű tudás megszerzése, fénykép- és képszerkesztés, mind az internetes informális tanulási szférában jön létre és alakít ki fontos készségeket.

Az informális tanulás jól működik individuálisan a világhálón, ugyanakkor a virtuális közösség alapvető fórumává is válhat, ami pedagógiai szempontból fontos. A virtuális közösségeket, mint fent említettem, a közös érdeklődés köti össze. A tagok között bizalom alakul ki annak ellenére, hogy általában személyesen nem ismerik egymást. Állandó a tapasztalatcsere. Ha valaki kitesz egy linket a közös oldalra, a többiek gondolkodás nélkül megnyitják azt, és új ismeretek részesévé válnak, esetleg megvitatják, és az új linkhez illő újabb forrást tesznek közzé. Az ismeretszerzés hol bővül, hol mélyül, de nem áll meg. Ennek pozitív hatására több svéd magániskolai hálózat is bevezette, hogy diákjai hordozható számítógépet kapjanak. Így a számítógép használata, az internetes keresés, szócikkek és enciklopédikus cikkek olvasása nem válik szét ott-

honi és iskolai tanulás között. A sikert látva az idén például az észak-svéd tartomány önkormányzati iskolái is pályázatot nyújtottak be, hogy ők is minden diákjukat elláthassák számítógéppel.

3. Kollektív tanulás

A kollektív tanulás kézenfekvő eszköze a számítógép. Az online enciklopédia, a Wikipedia a közös tanulási folyamat közismert példája. A wiki-web egyszerű technológia, mindenki részt vehet benne, hozzájárulhat a tudás bővítésébe. Svédországból egy spanyol egyetemi városba készültem, és a svéd nyelvű Wikipedia ismeretanyagát nem találtam megfelelőnek, így áttértem a magyar nyelvűre. Itt nemcsak bő információt olvashattam, de magyar egyetemisták beszámolóit is megismertem a városban töltött idejükről, élményeikről, tapasztalataikról, fényképekkel kiegészítve. A Wikipedia koncepcióját nehéz megérteni a tekintélyelvű ismeretszerzés és ismeretátadás 18-19 századi ideáljához ragaszkodva –, ahogy a többi egészen újszerű jelenségét is.

Mire is jó egy olyan online enciklopédia, amibe bárki beleírhat, akár önálló szócikket, akár kiegészítést vagy javítást? A válasz a kérdésben már benne van: épp az a jó benne, hogy mindenki hozzájárulhat a kialakításához. Újabb egyszerű, hétköznapi példával élve, amely előfordulhat a középiskolai tanulási környezetben is: az „ünnepi viselet” címszót keresem Wikipedián, de nem találok, nem készült még ilyen. Ezután megfogalmazok a magam ismeretei alapján egy definíciót az ünnepi viseletről és publikálom a Wikipédiában, várva a reakciókat a vitafórumán. Hamarosan kiegészül a definícióm, van, aki mély szakismerettel egészíti ki a cikket, van, aki a fogalom spektrumát bővíti, példák sokasága, fényképek lesznek elérhetőek a szócikkem nyomán. Újabb esetben lépett működésbe a kollektív intelligencia.

Az internetes tanulás másik fontos eszköze a forráselemzés. Mióta mindenki közreműködhet egy enciklopédia megformálásában, a források ellenőrzése, kritikus megközelítése új értelmet kapott. A forráselemzés nemcsak házi feladat, az osztálytermen kívüli tétje és szükségessége mindenki számára azonnal nyilvánvalóvá lesz, ha kilép az internet globális horizontjára. Természetesen nem írja felül megállapításainkat, hogy a Wikipedia országokként és szakterületenként bizottságokat, lektorokat alkalmaz, hogy a tudományos sztenderd a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön.

Több kísérlet is vizsgálta, hogyan lehet fejleszteni az egyéni tanulást és a csoportos alkotómunkát, a közösségi szellemet az individualizált világban. A levéltárak, könyvtárak és múzeumok több európai uniós országban is nagy állami befektetéssel igyekeznek egyre nagyobb mértékben digitalizálni a kulturális örökség általuk őrzött részét, hogy a felhasználók számára könnyebben hozzáférhetővé tegyék azokat. Teljes írói életművek, folyóiratok, könyvritkaságok, fényképek, történeti személyiségek levelezése, és hatalmas mennyiségű levéltári dokumentum jeleníthető meg a képernyőn az internet segítségével. A kínálat már akkora, hogy elveszünk a dokumentumok között. Használatukhoz szükség van az internetes szolgáltatókra. A svéd közkönyvtárak, levéltárak és múzeumok internetes tudakozó szolgálatát a fiatalok is előszeretettel használják anyaggyűjtéshez, dolgozatíráshoz stb. Az információkérés tehát a szakembernél kezdődik, aki a szaktanácsadás mellett felhívja a figyelmet a témában működő virtuális közösségekre, így egy iskolai feladatra való felkészülés tovább vezetheti a tanulókat az iskolán belüli és azon kívüli tanulás összehangolásához.

Az internet megítélése

Az internet veszélyeiről és ártalmairól szóló napi hírek legalább egy évtizede napirenden vannak a média különböző csatornáin. A média felfigyel az erőszakot közvetítő klippekre, kommentálja a rosszindulatra épülő, vagy a társadalmi normákat nélkülöző honlapokat és reklámokat. Mindezekre oda kell figyelnie szülőknek és pedagógusoknak egyaránt. Az internet csatlakozás valóban eddig elképzelhetetlen mértékben teszi lehetővé az interaktív kommunikációt, ami számos változást hoz az emberek életébe, átalakítva az önmagukról és a világról alkotott képüket. A médiában nagyon sokszor hallunk véleményt az internetről, de nagyon kevés ismerethez jutunk hozzá. Pedig áttekinthetőségre, összefüggések ismertetésére lenne szükségünk, hogy magunk súlyozhassuk az információkat.

A média – karakteréből fakadóan – gyakran üt meg drámai hangot, a felnőtt korosztály számára sugallva az internetnek a fiatalokra gyakorolt káros hatását, és az ebből fakadó számos problémát oly módon, hogy egy egyedi esetet, képsort vagy rövid történetet úgy tüntet fel, mintha az általános lenne. Elza Dunkels, az Umeå-i Egyetem *Interaktív médiák és tanulás* tanszékének kutatója, frissen megvédett disszertációjában (Dunkels, 2007) az internet árnyoldalairól a médiában festett képről állítja, hogy túloz abban a formában, ahogy megjelenik. Elmélete szerint az egyszeri eseteknek mediális úton való terjesztése az olvasóban/hallgatóban médiajellegnél fogva azt az érzést kelti, mintha az általános lenne. Dunkels szerint a média ilyen jellegű hírei azt az üzenetet sugallják a szülőknek és a felnőtteknek, hogy a fiataloknak már fogalmuk sincs, milyen a klasszikus értelemben vett művelődés, és milyen volt az információs technológia előtti időkben a tudást megszerezni. Valójában arról van szó, hogy a fiatalok előtt a mediális interaktivitás áttörése óta más lehetőségek nyíltak.

A „digitális szülöttek” fogalmát Marc Prensky (2001) vezette be „Digital game-based learning” c. munkájában, rámutatva a fiatalok és a felnőttek álláspontja közötti különbségekre az internetet illetően. Az új évezred gyermekei beleszülettek az internet világába, míg a felnőtt generáció nincs hozzászokva, és ezért mindig valamihez viszonyítja, összehasonlítja.

Dunkels kutatásai szerint feltűnő, hogy a „felnőtt” társadalom – pontosabban annak a média által mutatott képe – mennyire egységes volt az internet meg –, és elítélésében az elmúlt egy-másfél évtized során. Sem kutatóként, sem pedagógusként nem helyezkedhetünk alapos mérlegelés nélkül ilyen egyoldalú álláspontra. Semleges alapállásból és tudományos alapú, kritikus megközelítéssel kell vizsgálódásba fognunk. Ez utóbbihoz jó kiindulási pont egyrészt az ellenzők, másrészt a felhasználók véleményének megismerése. Dunkels *Áthidalni a távolságot* című disszertációjának is ez az alapállása. A kutatás kiindulópontja szerint az internetes világot a jóindulatú felnőttek még csak-csak megismerik, de ők is berzenkednek a virtuális környezet nyelvezetétől, szabályaitól, formavilágától és főképp annak kipróbálásától. Így nem válik szokásukká a rendszeres használat, és elmarad a felfedezés öröme is. S bár a megkérdezett tanárok és szülők egyértelműen azt nyilatkozták, hogy fogalmuk sincs az információs technológiáról, mégis pontosan tudni vélték, mi rejlik az információs technológia mögött, és hogyan kell megvédeniük diákjaikat és gyermekeiket annak használatától. Dunkels peda-

gógusként nem tudta ezt az álláspontot elfogadni. Úgy találta, hogy az internetes felhasználói folyamatot csak úgy tudja elemezni, és abból tanulságokat leszűrni, ha magukat a tényleges felhasználókat, a gyerekeket kérdezi ki, hogy internetes szokásaikat megismerje.

Gyermekek internetes stratégiái

Száznegy hatodik osztályos, 12-13 éves, svéd gyerekkel készített interjú Dunkels.

Az interjúsorozat két fordulóban készült. Az első alkalom személyesen, a második viszont interneten át folyt. A hivatalos svédországi statisztikából kiderül, hogy a 9-16 éves svéd gyermekek 87%-ának van otthon internetes hozzáférése. Tehát nem egy exkluzív jelenséggel, hanem egy mindennapi technológiával van dolgunk. A felnőtt társadalom mindezek ellenére nem tartja természetesnek az ifjúság általános, napi internet használatát. Azt kérdezzük, hogy miért az interneten kommunikálnak a gyerekek ahelyett, hogy együtt játszanának és beszélgetnének? A válasz persze az, mint a felmérésből kiderült, hogy kommunikáljanak (társalogjanak) és jól érezzék magukat (szórakozzanak). A 13 éves korosztály otthon ül és várja, hogy a szüleinek legyen ideje beülni a kocsiba és elvinni őket a barátaikhoz, esetleg edzésre vagy különórákra. Az internet így hatalmas előrelépés a hétköznapokban. A kommunikáció során – ezt a megkérdezett 13 évesek külön hangsúlyozták –, az anonimitás segít a kellemetlen vagy nehéz helyzetek megoldásában.

A gyerekek meglepően nyíltak voltak a velük készített interjúk során. A tanárokról és szüleikről csak pozitívan nyilatkoztak, a felnőtt társadalom iránt bizalmat és lelkesedést mutattak. A disszertációból kiderül, hogy a gyermekek internetes szokásaikról szóló beszámoló nem mutatja a médiában oly gyakran hangoztatott káros hatásokat. Ami az interjúkból kiderül, szöges ellentéte annak a képnek, amit a svéd média mutat a diákoknak a számítógép előtt töltött idejéről. A diákok az internet káros hatásait intelligens és tudatos módon kezelik. Az internet pozitív tartalommal tölti meg hétköznapi életüket, elsősorban a kapcsolatteremtést szolgálja, és a kommunikációs fórum kialakítását segíti elő másokkal, akár a határokon túl is. Ez a fórum persze némiképp eltér a valós élet fórumaitól. Vannak, akik szívesen cseverésznek ily módon, mások viszont nem élnek a fórum adta lehetőségekkel, helyette képszerkesztő, web-dizájn stb. oldalakon kísérleteznek.

Az interneten kötött kapcsolatok veszélyeit minden megkérdezett gyerek ismerte, de nem tartottak tőle. A negatív jelenségek közül a gyerekek elsősorban a képernyőn megjelent nem kívánatos tartalmat említették, az irritáló reklámokat, a pornográfiát és a félretájékoztatót. A gyerekek többsége konkrétan megnevezte a rájuk leselkedő veszélyeket is, például, hogy kellemetlen emberekkel kerülhetnek kapcsolatba. Mindannyian kifejlesztettek különböző stratégiákat a veszélyek leküzdésére, még ha ezt nem is így fogalmazták meg.

Az irritáló reklámokról azt mondták, hogy ugyan valóban sérelmes számukra például a szexre felhívó reklám, de sem nem félnek tőle, sem pedig nem okoz problémát nekik. Elhárító stratégiája minden megkérdezett diáknak volt. A legáltalánosabb bizonyos honlapok tudatos elkerülése. Például ez a korosztály gyakran szeret privát fényképet az

interneten közzétenni, és ha látja, hogy rossz oldalra tévedt, attól kezdve inkább más-hol teszi közzé. Olyan honlapon, ahol lacímeket is kérnek, a gyerekek rendszeresen nem az aktuális címüket adják meg, hanem pl. a nagyszülőkéét, vagy egy előző lacímüket.

A Chat-alapú és különböző egyéb közösségi rendszerekre az a jellemző, hogy a regisztrációnak köszönhetően csak ismert személy léphet be, akit többen is ismernek, és aki több referenciát is fel tud mutatni, tehát a legjobban szervezett ilyen fórumok úgy működnek, mint az angol klubok a 19. században.

Ha mégis gyanús lesz egyik beszélgetőtársuk, akkor vannak módszereik arra, hogy teszteljék, valóban az-e, akinek kiadja magát. A sminkelés ma már széles ismereteket kíván, ami a 13 éves lányok érdeklődésének homlokterében állnak. A betolakodott beszélgetőpartnert könnyen ki lehet szűrni, például úgy, hogy ha az illető nem kellőképpen reagál, amikor – éppen azonosságának tesztelése céljából – a bakfisoktól képtelen sminktanácsokat kap. Ezen a teszten ugyanis a nemre és a korra vonatkozó hazudozók könnyen megbuknak. Hasonló, egészen aktuális ismereteket megkövetelő terület a pop egyegy adott új jelensége, együttese, stb., amit a tinédzser fiúk ugyanígy lakmuszpapírként használnak. Pedagógusként elkeseredhetünk, amiért a gyerekek ilyen hamar az öszinte-seget kikerülő utakra kényszerülnek, de vigasztaljon meg, hogy önállóak és kreatívak!

Zárszó

Az információs társadalomban az ismeretszerzés, és ezáltal a tanulási folyamat eltér az előző generációk gyakorlatától. Ma már a legfiatalabb korosztályok is maguk kereshetik a szükséges ismereteket az intézményes kereteken, az iskola vagy a könyvtár falain kívül. Vezető tanári vagy mentori segítségre viszont szükség van. Az információk kereséséhez és helyes megválasztásához kellenek a didaktikai tanácsok. A tanári segítség tehát nem maradhat el. Az intézményes oktatás keretein belül kell olyan oktatási formát kínálni, amelyik megfelelően fejleszti a diákok internet használatát. A diákok szabadidős internet használati ismereteinek kiaknázása az iskolai ismeretszerzési folyamat során még nem vált általánossá. Manapság az individualizálódott tanulási mód megváltoztatta a korábbi hierarchiát, és az emberek már egyre kevésbé bíznak a tudományos tekintélyben. De még ha bíznak is, inkább hagyják magukat a médiatársadalom technológiája esetlegességei által vezéreltetni. A médiára irányuló figyelem, és az internetes kínálat beláthatatlan mélységei is hozzájárulnak, hogy a fiatal a szabálytalan és rendszertelen ismeretszerzésre szokjon rá. Ez pedig táptalaja lehet a felületességnek, ami ez esetben azzal a veszéllyel jár, hogy konvencionális felfogásokat és előítéleteket erősítsen a fiatalokban az alapos utánajárás, kutatás és az alapos mérlegelés, forráskritika helyett. A szakember vezette fórum segítheti hozzá a tanuló korosztályt, hogy az internetes kultúrában is eljusson a forráshoz, az alapvető érveléshez, és azt átgondolva, megvitatva alkosson véleményt. Az individuális megismerési folyamatot kínáló internet, ami akár extrém relativizmushoz is vezethet, kollektív tanulási formában a kollektív ismeretszerzés fiataloknak tetsző és őket lekötő tanulási folyamatává válhat. Az irányító tanári szerep ebben a szituációban a tekintély megtartását illetve visszaállítását jelentheti, mivel célja a rendszertelen és felületes ismeretszerzési folyamatot átterelni egy tudományos alapú mederbe, igazolva ezzel a felelősség vállalását

Referenciák

- Bard, Alexander & Söderqvist, Jan (2001). *Nätokraterna. Boken om det elektroniska klassamhället.*[Netokraták. Az elektronikus osztálytársadalomról.]Avesta: Pocky.
- Dunkels, Elza (2007). *Bridging the Distance – Children's Strategies on the Internet.* Doktorsavhandlingar i pedagogiskt arbete, Ume? Universitet.
- Engberg, Maria (2007). *Born Digital. Writing poetry in the age of new Media.* Doktorsavhandling, Engelska Institutionen, Uppsala Universitet.
- Lave, Jean & Wenger, Étienne (1997). *Situated learning – legitimate Peripheral Participation.* Cambridge University Press 5. kiadás.
- Prensky, Marc (2001). *Digital game-based learning.* New York: McGraw-Hill.
- Tapscott, Don (1997). *Growing up digital – the rice of the net generation.* New York: McGraw-Hill

*

Hanna Zipernovszky: Useless pastime? Some educational conclusions in connection with Swedish young person's internet use

On the basis of her experiences in Sweden, the author states, the students' internet use has made such a grade, that this needs to rethink the educational methods connecting with this. The fact – the rate of the Internet use – is well-known, but about its effects and consequences we know only very little.

This study analyses first of all the connection between Internet use and learning. Her final conclusion is, that young's habits of acquisition of knowledge and learning are quite unlike the ones of former generations. This sets the education new tasks.

*

Hanna Zipernovszky: Unnötige Zeitvertrieb? Manche pedagogischen Folgerungen in Verbindung mit Internet Anwendung swedischer Jugendlichen

Nach Ihrer Erfahrungen in Schweden feststellt die Autorin, dass die Internetkultur der Studenten erreicht ein solches Niveau, dass die pädagogischen Methode in Zusammenhang damit neu erwägt werden sollen. Das Faktum – der Maßstab der Internetanwendung – ist wellbekannt, aber über derer Wirkung und Konsequenzen kennen wir nur sehr wenig.

In dieser Studie wird zunächst den Zusammenhang des Lernens und Internet analysiert. Ihre letzte Feststellung ist, dass die Erwerbung der Kenntnisse und Lernen in Informationsgesellschaft ganz anders ist, als früher. Dies stellt dem Unterrichtswesen neue Aufgaben.